

چشم انداز اقتصاد جهانی

به نقل از بانک جهانی و صندوق بین المللی پول

مدیریت پژوهش و ریسک

گزارش اقتصادی

نکات کلیدی:

◀ بر اساس پیش‌بینی بانک جهانی، نرخ رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۴، برای سومین سال متوالی به سرعت کاهش یافته و به ۲/۴ درصد می‌رسد. این امر نشان‌دهنده تأثیرات مداوم سیاست‌های انقباضی پولی باهدف مهار تورم و شرایط نامطلوب اعتباری، مشکلات مربوط به فرایندهای تجاری و وضعیت سرمایه‌گذاری جهانی است. اما چشم‌انداز کوتاه‌مدت قدری متفاوت است و اقتصادهای بزرگ در کنار بهبود شرایط در بازارهای نوظهور و اقتصادهای درحال توسعه شاهد رشد موقت اقتصادی خواهند بود. در همین حال، چشم‌انداز اقتصادی کشورهای درحال توسعه همچنان در معرض آسیب‌پذیری‌های جدی قرار دارد.

◀ درگیری‌های اخیر در خاورمیانه پس از عملیات نظامی روسیه در اوکراین، ریسک‌های ژئوپلیتیک را افزایش داده است. تشدید و تداوم درگیری‌ها ممکن است به افزایش قیمت انرژی منجر شود که پیامدهای گسترده‌تری برای اقتصاد جهانی و نوسانات تورم خواهد داشت. سایر ریسک‌ها شامل تنش‌های مالی مربوط به افزایش نرخ بهره، تورم مداوم، رشد ضعیف‌تر از حد انتظار در چین، ازهم‌گسیختگی بیشتر پیوندهای تجاری و حوادث مرتبط با تغییرات آب‌وهوایی است. در این راستا لازم است همکاری‌های بین‌المللی در راستای کاهش بدهی‌های فقیرترین کشورها، مقابله با اثرات نامطلوب تغییرات آب‌وهوایی، تسهیل مسیرهای انتقال انرژی، بهبود جریان‌های تجاری و رفع ناامنی غذایی افزایش یابد.

◀ به عقیده بانک جهانی بانک‌های مرکزی اقتصادهای نوظهور و کشورهای درحال توسعه باید اطمینان یابند که انتظارات تورمی به‌خوبی تثبیت شده و سیستم‌های مالی از انعطاف‌پذیری لازم برخوردار باشند. این در حالی است که افزایش بدهی عمومی و افزایش هزینه‌های استقراض، فضای مالی را محدودتر می‌کند و چالش‌های مهمی را برای این کشورها و به‌ویژه آنهایی که رتبه اعتباری ضعیفی دارند ایجاد می‌کند.

◀ کشورهای صادرکننده کالا با چالش‌هایی مضاعف همچون مقابله با نوسانات قیمت کالا روبرو هستند که این امر چارچوب‌های نظارتی قوی‌تری را می‌طلبد. اما تقویت رشد بلندمدت اقتصادی، نیازمند اصلاحات ساختاری جدی‌تری برای تسریع سرمایه‌گذاری، بهبود رشد بهره‌وری و کاهش شکاف‌های جنسیتی در بازارهای کار است.

◀ براساس گزارش صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی می‌شود باتوجه‌به انعطاف‌پذیری بیشتر از انتظار ایالات متحده و تعدادی از بازارهای بزرگ نوظهور و درحال‌توسعه و نیز حمایت مالی چین از بخش‌های مختلف اقتصادی، رشد جهانی در سال ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ به ترتیب ۳/۱ و ۳/۲ درصد باشد. همچنین باتوجه‌به افزایش نرخ بهره پایه بانک‌های مرکزی برای مقابله با تورم، قطع حمایت مالی در میان افزایش فشار بدهی بر فعالیت‌های اقتصادی و رشد پایین بهره‌وری، پیش‌بینی چشم‌انداز رشد جهانی برای ساله‌ای ۲۰۲۴-۲۰۲۵ پایین‌تر از میانگین ۳/۸ درصدی قبلی است.

◀ از نظر صندوق بین‌المللی پول، ریسک‌های نامطلوب برای رشد اقتصادی جهان شامل افزایش قیمت کالاها در بحبوحه شوک‌های ژئوپلیتیکی و آب‌وهوایی، تداوم تورم و لزوم اتخاذ سیاست‌های انقباضی، کاهش رشد اقتصادی در چین و چرخش به‌سوی سیاست‌های نامطلوب مالی هستند. همچنین کاهش تورم، حذف تدریجی و آهسته حمایت‌های مالی و بهبود سریع‌تر از انتظار اقتصاد چین در ردیف ریسک‌های مطلوب قرار دارند.

ریسک‌های مطلوب

رشد اقتصاد جهانی ممکن است به‌واسطه عوامل زیر سریع‌تر از حد انتظار باشد:

کاهش تورم: کاهش هزینه‌ها به همراه کاهش انتظارات تورمی ممکن است به بانک‌های مرکزی اجازه دهد تا سیاست‌های کاهش تورم خود را پیش ببرند و همچنین ممکن است به بهبود فضای تجاری، بهبود فضای عمومی مصرف‌کنندگان و تسهیل در بازار مالی کمک نماید.

حذف تدریجی و آهسته حمایت‌های مالی: احتمال دارد که دولت‌ها و اقتصادهای بزرگ حمایت‌های مالی و دیگر سیاست‌های مالی را در طول سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۵ نسبت به آنچه که لازم است به‌صورت تدریجی‌تر و آهسته‌تر لغو کنند؛ این امر به معنای نرخ رشد اقتصادی بالاتر از پیش‌بینی‌ها در کوتاه‌مدت است. بااین‌حال، چنین تاخیرهایی در برخی موارد ممکن است موجب تشدید تورم، افزایش بدهی‌های عمومی، افزایش هزینه‌های استقراض شود و متعاقباً بر رشد جهانی تأثیر منفی بگذارد.

بهبود سریع‌تر از انتظار اقتصاد چین: اصلاحات اقتصادی مرتبط با بخش دارایی‌ها در چین، از جمله بازسازی سریع عوامل توسعه‌دهنده منافع خریداران و سرمایه‌گذاران بخش املاک و حمایت مالی بیشتر از حد انتظار، ممکن است اعتماد مصرف‌کنندگان و تقاضای بخش خصوصی را تقویت کند.

ریسک‌های نامطلوب برای رشد اقتصادی جهان:

افزایش قیمت کالاها در بحبوحه شوک‌های ژئوپلیتیکی و آب‌وهوایی: بحران غزه ممکن است به کل منطقه تسری یابد که حدود ۳۵ درصد از نفت و ۱۴ درصد از گاز جهان را تولید می‌کند. تداوم حملات در دریای سرخ که ۱۱ درصد تجارت جهانی از طریق آن جریان دارد و درگیری‌های جاری در اوکراین، خطر ایجاد شوک‌های نامطلوب جدید در عرضه، افزایش هزینه‌های مواد غذایی، افزایش بهای انرژی و حمل‌ونقل را به همراه دارد. در حال حاضر هزینه‌های حمل‌ونقل کانتینری به شدت افزایش یافته و وضعیت خاورمیانه نیز همچنان بی‌ثبات است. همچنین ازهم‌گسیختگی بیشتر اقتصاد ممکن است جریان فرامرزی کالاها را محدودتر سازد و نوسان قیمت‌ها را افزایش دهد. این در حالی است که شوک‌های شدیدتر آب‌وهوایی، از جمله سیل و خشکسالی، می‌تواند همراه با پدیده‌ال‌نینو سبب افزایش قیمت مواد غذایی و تشدید ناامنی غذایی شود.

تداوم تورم و لزوم اتخاذ سیاست‌های انقباضی: روند آهسته کاهش تورم در اقتصادهای بزرگ به دلیل فشار مداوم بر بازارکار، کاهش قیمت دارایی‌ها و تنش‌های مجدد در زنجیره‌های تأمین، ممکن است نرخ بهره را افزایش دهد. چنین تحولاتی ریسک‌های ثبات مالی را افزایش داده، شرایط مالی جهانی را دشوار نموده و پیامدهای نامطلوبی برای تجارت و رشد اقتصادی به دنبال دارند.

کاهش رشد اقتصادی در چین: در غیاب یک سیاست جامع در بخش دارایی‌ها، ممکن است سرمایه‌گذاری در املاک و مستغلات بیش از حد انتظار کاهش یابد و پیامدهای منفی برای رشد داخلی و شرکای تجاری داشته باشد.

اتخاذ سیاست‌های نادرست مالی: سیاست‌های تقویت مالی در بسیاری از اقتصادها ضروری بوده و برای مقابله با افزایش نسبت بدهی اتخاذ می‌شود. اما تغییر رویه شدید به سمت افزایش مالیات و کاهش هزینه‌ها، فراتر از آنچه پیش‌بینی شده است، ممکن است منجر به رشد کندتر از حد انتظار در کوتاه‌مدت شود. واکنش‌های نامطلوب بازار نیز ممکن است برخی از کشورهایی را که فاقد یک برنامه میان‌مدت مطلوب هستند یا با ریسک مشکلات بدهی مواجه هستند، تحت فشار قرار دهد. در کشورهای کم‌درآمد و اقتصادهای نوظهور، ریسک مشکلات بدهی همچنان بالاست و دامنه سرمایه‌گذاری‌های لازم برای افزایش رشد را محدود می‌کند.

چشم‌انداز منطقه‌ای ۱

طبق پیش‌بینی‌ها اکثر اقتصادهای نوظهور رشد اقتصادی خواهند داشت؛ اما چشم‌انداز کلی همچنان ضعیف و ناامیدکننده است. انتظار می‌رود رشد اقتصادی در سال جاری، در شرق آسیا و اقیانوسیه

^۱ - منبع: گزارش ماه ژانویه ۲۰۲۴ بانک جهانی

کاهش یابد که عمدتاً به دلیل کاهش رشد اقتصادی چین، رکود اقتصادی اروپا، آسیای مرکزی و جنوب آسیا است. اما انتظار می‌رود که آمریکای لاتین و منطقه کارائیب یک بهبود جزئی در رشد اقتصادی را تجربه کنند. رشد قابل توجهی برای خاورمیانه و شمال آفریقا به پشتوانه افزایش تولید نفت پیش‌بینی شده است. منطقه آفریقای جنوب صحرا نیز از ضعف‌های اخیر رهایی یافته و روند بهبود را در پیش گرفته است. همچنین پیش‌بینی می‌شود، رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۵ در اکثر مناطق جهان باتوجه به روند بهبود جهانی، تقویت شود.

منطقه شرق آسیا و اقیانوسیه

تحولات اخیر:

رشد منطقه شرق آسیا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۳ به حدود ۵/۱ درصد رسید که عمدتاً نشان‌دهنده افزایش کوتاه‌مدت فعالیت اقتصادی چین در اوایل سال و بهبود اقتصادی پس از رفع محدودیت‌های مربوط به همه‌گیری است. در عین حال تأثیرات مثبت رفع محدودیت‌ها در چین به سرعت ناپدید شد و به کاهش ۴٪ درصدی در سال ۲۰۲۳ انجامید. رشد سرمایه‌گذاری در چین عمدتاً به دلیل تداوم رکود در بخش املاک و مستغلات کاهش یافت و فعالان بازار املاک مجدداً با فشار مالی توأمان با کاهش فروش و کاهش قیمت‌ها مواجه شدند. کاهش تقاضای خارجی نیز بخش صادرات را تحت تأثیر قرار داد و به‌رغم این‌که مصرف تا پایان سال تا حدودی تقویت شد؛ اما اعتماد مصرف‌کنندگان از سطح پیش از همه‌گیری بسیار پایین‌تر بود.

در منطقه شرق آسیا و پاسیفیک به‌استثنای چین، رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۳ به حدود ۴/۴ درصد کاهش یافت که تا حدی منعکس‌کننده رشد ضعیف و وضعیت قابل توجه چین است. کاهش صادرات کالای بسیاری از اقتصادهای بزرگ در سال ۲۰۲۳، تا حدودی با تقویت صادرات خدمات و بهبود مستمر بخش گردشگری بین‌المللی جبران شد. ضعف بخش تجارت کالاها نیز در بیشتر اقتصادها با رشد مصارف خانوارها، شرایط پررونق بازار کار و کاهش تورم، جبران گردید.

چشم‌انداز

پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی کشورهای منطقه تا ۴/۵ درصد در سال ۲۰۲۴ و در سال ۲۰۲۵ به ۴/۴ درصد کاهش یابد که تا حد زیادی منعکس‌کننده کاهش نرخ رشد چین است. پیش‌بینی می‌شود نرخ رشد اقتصادی کشورهای این منطقه، به‌استثنای چین، در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ و هم‌راستا با افزایش قابل توجه رشد اقتصادی و گردشگری در منطقه در سال جاری تا ۴/۷ درصد افزایش یابد.

رشد تولید ناخالص داخلی شرق آسیا و اقیانوسیه (%): منبع: بانک جهانی

	2021	2022	2023e	2024f	2025f
Cambodia	3.0	5.2	5.4	5.8	6.1
China	8.4	3.0	5.2	4.5	4.3
Fiji	-5.1	20.0	7.6	4.0	3.7
Indonesia	3.7	5.3	5.0	4.9	4.9
Kiribati	7.9	1.2	2.5	2.4	2.3
Lao PDR	2.5	2.7	3.7	4.1	4.3
Malaysia	3.3	8.7	3.9	4.3	4.2
Marshall Islands ²	1.0	-4.5	3.0	3.0	2.0
Micronesia, Fed. Sts. ²	-3.2	-0.6	2.8	2.8	1.3
Mongolia	1.6	5.0	5.8	6.2	6.4
Myanmar ^{2,3}	-12.0	4.0	1.0	2.0	..
Nauru ²	7.2	2.8	0.6	1.4	1.2
Palau ²	-13.4	-2.0	0.8	12.4	11.9
Papua New Guinea	-0.8	5.2	3.0	5.0	3.1
Philippines	5.7	7.6	5.6	5.8	5.8
Samoa ²	-7.1	-5.3	8.0	4.5	3.6
Solomon Islands	-0.6	-4.1	1.8	2.7	3.1
Thailand	1.5	2.6	2.5	3.2	3.1
Timor-Leste	2.9	3.9	2.4	3.5	4.3
Tonga ²	-2.7	-2.0	2.6	2.5	2.2
Tuvalu	1.8	0.7	3.9	3.5	2.4
Vanuatu	0.6	1.9	1.5	2.6	3.5
Viet Nam	2.6	8.0	4.7	5.5	6.0

ریسک

کها

در بررسی‌های انجام‌شده، ریسک‌های مرتبط با رشد پایه در این منطقه، نامطلوب پیش‌بینی شده و بر رشد ضعیف‌تر از حد انتظار چین و تشدید تنش‌های سیاسی اقتصادی، تشدید درگیری‌های خاورمیانه و عدم اطمینان و اختلال در عرضه انرژی تأکید شده است. سایر ریسک‌های نامطلوب شامل ضعف طولانی‌مدت تجارت جهانی، دشوارتر شدن شرایط مالی و خسارت‌های ناشی از حوادث مرتبط با تغییرات آب‌وهوایی است. افزایش عدم اطمینان یا ضعف تجاری مداوم هم ممکن است منجر به کندی پایدار در رشد سرمایه‌گذاری شود و به رشد تولید منطقه آسیب برساند.

اروپا و آسیای مرکزی

تحولات اخیر

بررسی‌ها نشان می‌دهد که رشد اقتصادی اروپا و آسیای مرکزی از ۱/۲ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۲/۷ درصد در سال ۲۰۲۳ افزایش یافته است. این بهبود در درجه اول نشان‌دهنده تقویت بخش مصارف

خصوصی و حمایت مالی بازار کار است. بدون احتساب رشد کشورهای روسیه، اوکراین و ترکیه، رشد اقتصادی اروپا و آسیای مرکزی در سال ۲۰۲۳ به طور قابل توجهی کاهش یافته و حدود ۱/۸ درصد پیش‌بینی شده است. این در حالی است که فعالیت تولیدی نیز در نیمه دوم سال کاهش یافته است.

تولید ناخالص داخلی روسیه در سال ۲۰۲۳ تا حدود ۲/۶ درصد افزایش داشته که این بهبود بسیار بیش‌تر از حد انتظار بوده و با حمایت مالی قابل توجه از جمله هزینه‌های نظامی اضافی تقویت شده است. درعین حال طی سال ۲۰۲۳، تولید و صادرات نفت نسبتاً کاهش یافت و مقامات در پایان سال از تمدید محدودیت صادرات به میزان ۳۰۰ هزار بشکه در روز و همچنین ذخیره‌سازی ۲۰۰ هزار بشکه در روز از ژانویه ۲۰۲۴ خبر دادند. همچنین کاهش نرخ ارز منجر به افزایش تورم شد و افزایش نرخ بهره را نیز به دنبال داشت. شایان‌ذکر آنکه مهاجرت از آسیای مرکزی به روسیه پس از بحران اوکراین افزایش یافته است؛ به‌گونه‌ای که ۴۳ درصد از افراد مهاجر در سال ۲۰۲۳ برای کار به این کشور مهاجرت کرده‌اند.

در سال ۲۰۲۳ نرخ رشد ترکیه به ۴/۲ درصد کاهش یافت. پس از انتخابات ماه می، افزایش قابل توجهی در نرخ بهره بانک مرکزی اعمال شد و این شاخص از ۸/۵ درصد در ماه می به ۴۲/۵ درصد در دسامبر ۲۰۲۳ افزایش یافت. علاوه بر این، تغییرات در سطح نظارت بر بانک‌ها سبب کاهش حجم اعتبارات شد و بر روند رشد تأثیر منفی گذاشت. درعین حال به پشتوانه افزایش مصارف خصوصی و انعطاف‌پذیری آنها و هزینه‌های مالی قابل توجه پس از زلزله، فعالیت اقتصادی بیش‌تر از پیش‌بینی‌های قبلی بانک جهانی گسترش یافت. این در حالی است که نرخ تورم در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ از ۶۰ درصد عبور کرد.

در سال ۲۰۲۳ رشد اقتصادی اوکراین پس از کاهش شدید سال قبل به ۴/۸ درصد رسید. درعین حال روند تولید حدود ۳۰ درصد پس از بروز بحران در این کشور کاهش یافته است. همچنین رشد اقتصادی به پشتوانه بهبود دسترسی به برق، برداشت مناسب‌تر محصولات کشاورزی و هزینه‌های اضافی دولت، به‌رغم افزایش کسری مالی و حساب جاری، تقویت گردید.

چشم‌انداز

پیش‌بینی می‌شود فعالیت اقتصادی در اروپا و آسیای مرکزی در سال جاری ۲/۴ درصد کاهش یابد و در سال ۲۰۲۵ به ۲/۷ درصد برسد. محرک‌های اصلی رشد این منطقه شامل مصارف خصوصی همراه با کاهش فشارهای تورمی، افزایش صادرات و بهبود تدریجی منطقه یورو است. درعین حال بازنگری ۰/۳ درصدی (کاهشی) رشد این منطقه در سال ۲۰۲۴ در درجه اول منعکس‌کننده کاهش رشد

پیش‌بینی‌شده در ترکیه به دلیل گرایش تدریجی سیاست‌های پولی به سمت انقباضی شدن است. همچنین عدم قطعیت پیرامون تحولات اوکراین نقش مهمی در چشم‌انداز منطقه‌ای ایفا می‌کند. در مجموع پیش‌بینی می‌شود بدون احتساب این دو اقتصاد، رشد این منطقه در سال ۲۰۲۴ به ۳/۱ درصد و در سال ۲۰۲۵ به ۳/۷ درصد افزایش یابد.

ریسک‌ها

چنانچه درگیری‌های جاری در خاورمیانه تداوم یا گسترش یابد، ممکن است اقتصاد منطقه را تحت تأثیر قرار دهد. با افزایش مجدد قیمت انرژی، به‌ویژه گاز طبیعی در اروپا و انحصار صادرات انرژی در روسیه و کشورهای آسیای مرکزی، کاهش تورم در این منطقه چالش‌برانگیزتر از گذشته خواهد بود. علاوه بر این، افزایش بی‌اعتمادی به وضعیت اقتصادی ممکن است شرایط مالی را سخت‌تر کرده و سرمایه‌گذاری را با مشکلاتی جدی مواجه سازد.

تنش‌های ژئوپلیتیک همچنان عامل بروز ریسک‌های نامطلوب است. رویدادها و تظاهرات خشونت‌بار سیاسی در سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ تقریباً سه‌برابر شده و کشورهای روسیه و اوکراین در صدر این رویدادها قرار دارند. تشدید تنش‌ها و درگیری‌ها ممکن است خسارات جانی و اقتصادی را افزایش دهد. همچنین سایر تنش‌های ژئوپلیتیکی مانند تنش میان ارمنستان و آذربایجان و تنش‌های کوزوو و صربستان ممکن است دوباره پدیدار شوند. همچنین، تعدد انتخابات ریاست‌جمهوری، پارلمانی و محلی در سال ۲۰۲۴ عدم اطمینان در مورد سیاست‌های اقتصادی آینده را افزایش می‌دهد.

رشد تولید ناخالص داخلی اروپا و آسیای مرکزی (%): منبع: بانک جهانی

	2021	2022	2023e	2024f	2025f
Albania	8.9	4.8	3.6	3.2	3.2
Armenia	5.8	12.6	7.1	4.7	4.5
Azerbaijan	5.6	4.6	1.5	2.4	2.5
Belarus	2.4	-4.7	3.0	0.8	0.8
Bosnia and Herzegovina ²	7.4	3.9	2.2	2.8	3.4
Bulgaria	7.7	3.9	1.7	2.4	3.3
Croatia	13.8	6.3	2.5	2.7	3.0
Georgia	10.5	10.4	6.5	4.8	4.5
Kazakhstan	4.3	3.2	4.5	4.3	4.5
Kosovo	10.7	5.2	3.2	3.9	4.0
Kyrgyz Republic	5.5	6.3	3.5	4.0	4.0
Moldova	13.9	-5.0	1.8	4.2	4.1
Montenegro	13.0	6.4	4.8	3.2	3.1
North Macedonia	4.5	2.2	1.8	2.5	2.9
Poland	6.9	5.1	0.5	2.6	3.4
Romania	5.7	4.6	1.8	3.3	3.8
Russian Federation	5.6	-2.1	2.6	1.3	0.9
Serbia	7.7	2.5	2.0	3.0	3.8
Tajikistan	9.4	8.0	7.5	5.5	4.5
Türkiye	11.4	5.5	4.2	3.1	3.9
Ukraine ³	3.4	-29.1	4.8	3.2	6.5
Uzbekistan	7.4	5.7	5.5	5.5	5.5

جنوب آسیا

تحولات اخیر

براساس بررسی‌ها، رشد منطقه جنوب آسیا از ۵/۹ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۵/۷ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافته و سریع‌تر از میزان کاهش رشد اقتصادهای نوظهور است. این امر در وهله اول منعکس‌کننده توسعه چشمگیر هند است که بیش از سه‌چهارم تولید منطقه را در سال ۲۰۲۳ به خود اختصاص داده است. در عین حال کشور هند طی سال گذشته کاهش بیشتری را تجربه نموده است. در سال مالی ۲۰۲۲-۲۳ (پایان مارس ۲۰۲۳)، رشد هند به ۷/۲ درصد کاهش یافت که از دلایل آن می‌توان به کاهش بازگشت سرمایه و کاهش مصرف خصوصی اشاره کرد. با این حال، عملکرد

اقتصادی هند در سال ۲۰۲۳ به واسطه رشد سرمایه‌گذاری عمومی، تحرک فعالیت‌های خدماتی، رشد تقاضای داخلی و صادرات خدمات تجاری تقویت گردید. در مقابل، کاهش صادرات منعکس‌کننده تقاضای خارجی ضعیف بود. به‌رغم عدم تغییر نرخ سیاست‌های پولی از فوریه ۲۰۲۳، نرخ تورم در اکثر سال ۲۰۲۳ بین دو تا شش درصد باقی ماند.

چشم‌انداز

پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی جنوب آسیا در سال ۲۰۲۴ حدود ۵/۶ درصد باشد و در سال ۲۰۲۵ به ۵/۹ درصد برسد. تقاضای داخلی، مصارف داخلی و سرمایه‌گذاری عوامل مهم این رشد خواهند بود. همچنین انتظار می‌رود افزایش تقاضای خارجی، به رشد منطقه کمک نماید. پیش‌بینی می‌شود روند تولید منطقه به‌جز در هند، تا ۳/۸ درصد در سال ۲۰۲۴ و ۴/۱ درصد در سال ۲۰۲۵ افزایش یابد.

انتظار می‌رود هند در میان بزرگ‌ترین اقتصادهای دنیا به بالاترین رشد برسد؛ اما با توجه به بهبود پس از همه‌گیری، رشد این کشور در سال مالی ۲۰۲۳-۲۴ تا ۶/۳ درصد کاهش یافته و با بهبود تدریجی و رسیدن به ۶/۴ درصد در سال مالی ۲۰۲۴-۲۵ در سال مالی ۲۰۲۵-۲۶ به ۶/۵ درصد خواهد رسید. همچنین روند سرمایه‌گذاری به‌صورت جزئی کاهش یافته اما به پشتوانه سرمایه‌گذاری عمومی و بهبود ترازهای تجاری شرکتی شامل بخش بانکی، این روند قوی خواهد بود.

ریسک‌ها

به دلیل قیمت بالای انرژی و مواد غذایی، ناشی از تشدید درگیری در خاورمیانه و تأثیرات منفی افزایش بیش از انتظار نرخ بهره در اقتصادهای پیشرفته، پیش‌بینی ریسک‌های پایه همچنان نامطلوب ارزیابی می‌شوند.

سایر ریسک‌های نامطلوب در منطقه شامل تغییرات شدید آب‌وهوایی، ضعف بیشتر چین و عدم قطعیت بیشتر در مورد انتخابات برخی از کشورها است. با این حال اجرای سیاست‌های حامی رشد اقتصادی پس از این انتخابات می‌تواند چشم‌انداز رشد را بهبود بخشد.

همچنین افزایش درگیری‌ها در خاورمیانه و نیز تنش‌های ژئوپلیتیکی با توجه به بحران اوکراین ممکن است پیامدهای قابل توجهی برای بازارهای کالایی در پی داشته است. در این رابطه افزایش قیمت نفت ناشی از تشدید درگیری‌ها احتمالاً هزینه مواد غذایی و سایر کالاها را به دلیل بالابودن هزینه‌های تولید، افزایش خواهد داد.

در مجموع، منطقه جنوب آسیا در برابر افزایش قیمت مواد غذایی و انرژی آسیب‌پذیر است، زیرا افزایش قیمت جهانی منجر به دشواری شرایط خارجی و بی‌ثباتی اقتصاد از طریق کاهش

سرمایه‌گذاری و فعالیت کلی اقتصادی می‌گردد. این در حالی است که مواد غذایی سهم مهمی از سبد مصرف خانوار این منطقه را تشکیل می‌دهد.

آمریکای لاتین و کارائیب

تحولات اخیر

طی سال ۲۰۲۳، رشد اقتصادی در آمریکای لاتین و کارائیب به ۲/۲ درصد یا به عبارتی تقریباً نیمی از نرخ رشد سال ۲۰۲۲، کاهش یافت. در بسیاری از اقتصادها، افزایش نرخ تورم، شرایط دشوار مالی، تجارت ضعیف و شرایط نامطلوب آب‌وهوایی منجر به کاهش سرمایه‌گذاری و تولید گردید. پیش‌بینی شده رشد اقتصادی منطقه در سال ۲۰۲۳ عمدتاً به دلیل اصلاحات بالادستی در دو اقتصاد بزرگ منطقه یعنی برزیل و مکزیک است. یکی از دلایل عمده رشد اقتصادی برزیل، نتایج چشمگیر تولیدات کشاورزی، مصارف خصوصی و میزان صادرات در نُه‌ماهه اول سال بوده است. در مکزیک نیز، مصارف خصوصی و رشد سرمایه‌گذاری، قوی‌تر از پیش‌بینی‌های قبلی بوده است. در مقابل، رشد اقتصادی در سایر اقتصادهای بزرگ آمریکای لاتین و کارائیب، از جمله آرژانتین، کلمبیا و پرو، ضعیف‌تر از حد انتظار بود و مطالعات اقتصادی اخیر نشان می‌دهد، فعالیت تولیدی و اعتماد تجاری در این کشورها کاهش یافته است.

چشم‌انداز

پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی منطقه آمریکای لاتین و کارائیب در سال ۲۰۲۴ به تدریج به ۲/۳ درصد افزایش یابد و در سال ۲۰۲۵ تا حدودی تثبیت شده و به ۲/۵ درصد برسد. سیاست پولی انقباض با شدت کمتری بر رشد کوتاه‌مدت، اثرگذار خواهد بود. انتظار می‌رود با تداوم کاهش تورم در منطقه تا اواخر سال ۲۰۲۴ و همگرایی آن با اهداف کلان اقتصادی و ملی، کاهش نرخ بهره توسط بانک‌های مرکزی ادامه یابد. هم‌زمان با تسهیل سیاست پولی، انتظار می‌رود رشد سرمایه‌گذاری در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ افزایش یابد.

ریسک‌ها

تشدید درگیری‌ها در خاورمیانه می‌تواند بازارهای انرژی را مختل نموده و به افزایش قیمت نفت منجر شود. تداوم تورم در اقتصادهای پیشرفته ممکن است به افزایش فراتر از انتظار نرخ بهره جهانی و دشوار شدن شرایط تأمین مالی بینجامد و سیاست‌های پولی و مالی را در منطقه محدودتر نماید. همچنین تأثیرات ناشی از رکود اقتصادی چین ممکن است بر رشد صادرات کالاهای آمریکای جنوبی

تأثیری نامطلوب بگذارد. درعین حال، تداوم پدیده ال‌نینو، ریسک‌های مرتبط با بلایای طبیعی و اختلالات مرتبط را نیز تشدید می‌کند.

کشمکش‌ها در خاورمیانه، ریسک‌های ژئوپلیتیکی را در سطح جهانی، افزایش داده و پیامدهای احتمالی جدی برای بازارهای کالایی و رشد اقتصادی در آمریکای لاتین و کارائیب داشته است. به‌ویژه اینکه هرگونه افزایش و تشدید درگیری‌ها می‌تواند به اختلال جدی بازار انرژی منجر شده، قیمت نفت را افزایش دهد و سطح اطمینان را کاهش داده و روند ضد تورمی در منطقه را معکوس نماید. این در حالی است که اثرات تورمی افزایش قیمت نفت احتمالاً با افزایش قیمت سایر فرآورده‌های انرژی و نهاده‌های دامی همراه خواهد شد.

همچنین افزایش تورم ممکن است بانک‌های مرکزی منطقه آمریکای لاتین و کارائیب را وادار نماید تا نرخ‌های بهره را در سطوح بالاتر از پیش‌بینی‌های قبلی، نگه دارند. کاهش درآمد واقعی و افزایش هزینه‌های استقراض نیز ممکن است به تضعیف مصرف و سرمایه‌گذاری منجر شود.

رشد تولید ناخالص داخلی آمریکای لاتین و کارائیب (%): منبع: بانک جهانی

	2021	2022	2023e	2024f	2025f
Argentina	10.7	5.0	-2.5	2.7	3.2
Bahamas, The	17.0	14.4	4.3	1.8	1.6
Barbados	-0.8	13.8	4.6	4.0	3.0
Belize	15.2	12.7	4.5	3.5	3.3
Bolivia	6.1	3.5	1.9	1.5	1.5
Brazil	5.0	2.9	3.1	1.5	2.2
Chile	11.7	2.4	-0.4	1.8	2.3
Colombia	11.0	7.3	1.2	1.8	3.0
Costa Rica	7.8	4.3	5.2	3.9	3.6
Dominica	6.9	5.9	4.9	4.6	4.0
Dominican Republic	12.3	4.9	2.5	5.1	5.0
Ecuador	4.2	2.9	1.3	0.7	2.0
El Salvador	11.2	2.6	2.8	2.3	2.3
Grenada	4.7	6.4	3.9	3.8	3.5
Guatemala	8.0	4.1	3.4	3.5	3.5
Guyana	20.1	63.4	29.0	38.2	15.2
Haiti ²	-1.8	-1.7	-2.5	1.3	2.2
Honduras	12.5	4.0	3.2	3.2	3.4
Jamaica	4.6	5.2	2.3	2.0	1.4
Mexico	5.8	3.9	3.6	2.6	2.1
Nicaragua	10.3	3.8	3.1	3.2	3.5
Panama	15.8	10.8	4.9	4.6	5.3
Paraguay	4.0	0.1	4.6	3.8	3.8
Peru	13.4	2.7	-0.4	2.5	2.3
St. Lucia	12.2	15.9	3.2	2.9	2.3
St. Vincent and the Grenadines	0.8	4.9	6.0	4.8	3.7
Suriname	-2.4	2.4	2.0	2.6	3.0
Uruguay	5.3	4.9	1.2	3.2	2.6

خاورمیانه و شمال آفریقا

تحولات اخیر

تداوم درگیری‌ها، بی‌ثباتی سیاسی و ژئوپلیتیکی را افزایش داده، بازارهای مالی را مختل کرده و به اعتماد سرمایه‌گذاران در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا آسیب رسانده است. این وضعیت، فعالیت‌های حوزه گردشگری به‌ویژه در کشورهای همسایه را کاهش داده است. قبل از آغاز درگیری‌ها، فعالیت‌های حوزه گردشگری، چشمگیر بود؛ اما در اواخر سال ۲۰۲۳، بعد از درگیری‌ها، مقاصد گردشگری بین-

المللی در کشورهای مذکور دچار رکود شده است. خاورمیانه و شمال آفریقا در حال حاضر با مشکلات متعددی مواجه‌اند؛ از جمله محدودیت‌های تولید نفت، تورم بالا و فعالیت ضعیف بخش خصوصی در کشورهای واردکننده نفت. بر همین اساس، پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی در کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا که در سال ۲۰۲۲ به ۵/۸ درصد رسیده بود در سال ۲۰۲۳ به شدت کاهش یابد و به ۱/۹ درصد برسد. فعالیت بخش غیرنفتی در کشورهای صادرکننده نفت چشمگیر بود، اما به دلیل کاهش تولید نفت، بخش نفتی اقتصاد به طور قابل توجهی تضعیف شد و رشد اقتصادی، دچار آسیب شد. همچنین، رشد اقتصادی در کشورهای واردکننده نفت در سال گذشته تا حدودی کاهش یافت که این امر نشان‌دهنده ضعف عملکردی فعالیت‌های بخش خصوصی است.

تولید نفت در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت و این کاهش تولید، عمدتاً در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس (GCC) هویژه در عربستان سعودی رخ داد. کشور مذکور، تمديد کاهش داوطلبانه تولید نفت خود را تا اوایل سال ۲۰۲۴ اعلام کرد. کشورهای عضو اوپک پلاس نیز در ماه آوریل بر سر کاهش تولید تا پایان سال ۲۰۲۳ توافق کردند. در مقابل، عرضه نفت از دیگر اقتصادهای منطقه از جمله ایران که از توافق اوپک پلاس مستثنی شده است افزایش یافت.

تخمین زده می‌شود رشد اقتصادی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در سال ۲۰۲۳ به دلیل کاهش تولید نفت به شدت کاهش یابد و منافع حاصل از تقویت بازار کار، تعدیل تورم و سیاست‌های مالی حمایتی را بی‌اثر نماید. برآورد می‌شود تولید نفت در کشور عربستان سعودی، در سال ۲۰۲۳ به میزان ۰/۵ درصد کاهش یابد؛ زیرا فعالیت‌های نفتی و صادرات تا حدودی به دلیل بالاتر رفتن مصرف خصوصی و سرمایه‌گذاری دولتی کاهش یافته است. بحرین، کویت، عمان، قطر و امارات متحده عربی نیز در سال ۲۰۲۳ شاهد رکود اقتصادی بوده‌اند.

در سایر کشورهای صادرکننده نفت، رشد اقتصادی ایران با توجه به افزایش تولید نفت و صادرات که تقاضای ضعیف خارجی غیرنفتی را جبران نمود، افزایش یافت. لیبی نیز که از موافقتنامه کاهش تولید نفت اوپک پلاس مستثنی می‌باشد، بازگشت رشد را تجربه نمود.

چشم‌انداز

درگیری‌های خاورمیانه، سبب افزایش عدم اطمینان در مورد پیش‌بینی‌های رشد منطقه شده است. با فرض توقف درگیری‌ها، انتظار می‌رود رشد خاورمیانه و شمال آفریقا تا ۳/۵ درصد افزایش یابد و در سال ۲۰۲۴ به میزان ۰/۲ درصد و در سال ۲۰۲۵ به میزان ۰/۵ درصد نسبت به پیش‌بینی قبلی افزایش یابد. پس از کاهش تولید نفت در سال ۲۰۲۳، در صورت بهبود شرایط و بازگشت قوی‌تر فعالیت‌های

نفتی و رشد صادرات، عملکرد اقتصادی در بین کشورهای صادرکننده نفت بهبود خواهد یافت. برعکس، چشم‌انداز واردکنندگان نفت ضعیف‌تر از آنچه قبلاً انتظار می‌رفت به نظر می‌رسد و علت این امر، تأثیر نامطلوب تداوم درگیری‌ها از جمله بر گردشگری، و تأثیر تورم و هزینه‌های مواد اولیه بر رشد کندتر مصرف خصوصی و سرمایه‌گذاری است.

پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به ۳/۶ درصد در سال ۲۰۲۴ و ۳/۸ درصد در سال ۲۰۲۵ افزایش یابد. پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی عربستان سعودی احیا شود و در سال ۲۰۲۴ به ۴/۱۲ درصد و در سال ۲۰۲۵ به ۴/۲ درصد برسد. با وجود تمدید داوطلبانه کاهش تولید نفت برای اوایل سال جاری، انتظار می‌رود تولید و صادرات نفت عربستان، افزایش یابد. همچنین، به‌عنوان بخشی از چشم‌انداز ۲۰۳۰ دولت عربستان سعودی، سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های غیرنفتی محرک اصلی رشد آینده خواهد بود. ضمناً افزایش تولید نفت به افزایش رشد در سایر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس کمک خواهد کرد.

شایان ذکر آنکه براساس بررسی‌های بانک جهانی، رشد تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۲۳ حدود ۲ درصد بوده و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۲۴ حدود ۱/۷ درصد و در سال ۲۰۲۵ حدود ۱/۳ درصد باشند.^۲

ریسک‌ها

یکی از ریسک‌های نامطلوب در برابر چشم‌انداز رشد منطقه، تشدید درگیری‌های فعلی است. تشدید درگیری‌ها ممکن است به افزایش قیمت انرژی منجر شود که این امر به نفع صادرکنندگان انرژی خواهد بود. بلایای طبیعی از جمله تغییرات آب‌وهوایی و سخت‌تر شدن شرایط تأمین مالی بین‌المللی، ریسک‌های نامطلوب بیشتری را به وجود می‌آورد. تشدید درگیری‌ها می‌تواند پیامدهای قابل‌توجهی برای چشم‌انداز رشد منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا داشته باشد و عدم اطمینان پیش‌بینی‌ها را افزایش دهد. اقتصادهایی که مستقیماً تحت‌تأثیر تنش‌ها قرار می‌گیرند به دلیل آسیب‌های احتمالی بر زیرساخت‌ها و تلفات انسانی، ممکن است شاهد افت‌های قابل‌توجهی در رشد سرمایه‌گذاری و بهره‌وری باشند. اثرات نامطلوب تشدید تنش‌ها می‌تواند اقتصادهای کشورهای همسایه را نیز تحت‌تأثیر قرار دهد.

رشد تولید ناخالص داخلی خاورمیانه و شمال آفریقا (%): منبع: بانک جهانی

^۲ - براساس بررسی‌های صندوق بین‌المللی پول، رشد تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۲۳ حدود ۵ درصد بوده و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۲۴ حدود ۶/۵ درصد و در سال ۲۰۲۵ حدود ۵ درصد رشد داشته باشد.

	2021	2022	2023e	2024f	2025f
Algeria	3.4	3.2	2.5	2.6	2.6
Bahrain	2.7	4.9	2.8	3.3	3.2
Djibouti	4.5	3.1	4.7	5.1	5.7
Egypt, Arab Rep. ²	3.3	6.6	3.8	3.5	3.9
Iran, Islamic Rep. ²	4.7	3.8	4.2	3.7	3.2
Iraq	-2.1	7.0	-2.9	4.2	2.9
Jordan	3.7	2.4	2.6	2.5	2.6
Kuwait	1.3	7.9	0.8	2.6	2.7
Lebanon ³	-7.0	-0.6	0.2
Libya ³	31.4	-1.2	14.1	4.1	4.3
Morocco	8.0	1.3	2.8	3.1	3.3
Oman	3.1	4.3	1.4	2.7	2.9
Qatar	1.5	4.9	2.8	2.5	3.1
Saudi Arabia	3.9	8.7	-0.5	4.1	4.2
Syrian Arab Republic ³	1.3	-3.5	-5.5
Tunisia	4.4	2.4	1.2	3.0	3.0
United Arab Emirates	3.5	6.6	3.4	3.7	3.8
West Bank and Gaza	7.0	3.9	-3.7	-6.0	5.4
Yemen, Rep. ³	-1.0	1.5	-0.5	2.0	..

آفریقای جنوب صحرا

تحولات اخیر

رشد منطقه آفریقای جنوب صحرا در سال ۲۰۲۳ به ۲/۹ درصد کاهش یافت که ۳/۰ درصد کمتر از پیش‌بینی ماه ژوئن است. چالش‌هایی همچون افزایش قیمت کالاها، دشوار شدن وضعیت کسب‌وکارها در نیجریه و بحران انرژی آفریقای جنوبی، به کاهش سرعت فعالیت اقتصادی این منطقه در طول سال ۲۰۲۳ منجر شده است. رشد اقتصادی در سه اقتصاد بزرگ منطقه - نیجریه، آفریقای جنوبی و آنگولا - در سال ۲۰۲۳ به طور متوسط به ۱/۸ درصد کاهش یافته است. در سایر کشورهای منطقه، رشد به ۳/۹ درصد کاهش یافت که تا حدی منعکس‌کننده کاهش شدید رشد صادرات فلزات در کنار کاهش رشد است. علاوه بر این، درگیری‌های شدید و طولانی‌مدت، به‌ویژه در سودان، و شعله‌ور شدن خشونت‌ها در چاد و نیجر، رویدادهای خشونت‌آمیز در منطقه را افزایش داده است و مانعی برای

رشد اقتصادی چندین کشور شده است. علاوه بر این، روند بهبود اقتصادی پس از همه‌گیری با تضعیف تقاضای خارجی و تشدید سیاست داخلی برای مقابله با تورم پایدار کندتر شده است. رشد اقتصادی نیجریه، بزرگ‌ترین اقتصاد منطقه، در سال ۲۰۲۳، به ۲/۹ درصد کاهش یافت و رشد بخش خدمات در سال ۲۰۲۳ به طور قابل توجهی تضعیف شده که بخشی از آن ناشی از سیاست‌های مخرب ارزی در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۳ بوده است. تولید سالانه نفت پس از کاهش قابل توجه در سال ۲۰۲۳ به تدریج در حال افزایش است.

رشد اقتصادی آفریقای جنوبی در سال ۲۰۲۳ کاهش یافته و به حدود ۰/۷ درصد رسید که منعکس‌کننده تأثیرات محدودیت‌های ساختاری، به‌ویژه بحران انرژی و تنگنای حمل‌ونقل و تقاضای ضعیف در زمینه ایجاد شغل، قیمت‌های بالا و تشدید سیاست‌های پولی است. قطعی برق در سال ۲۰۲۳ به بالاترین حد خود رسید و تولیدات بخش معدنی را با توقف و چالش‌های جدی مواجه کرد. رشد آنگولا نیز در سال ۲۰۲۳ حدود ۰/۵ درصد کاهش یافت که از دلایل اصلی آن می‌توان به کاهش قابل توجه تولید نفت و کاهش درآمدها برای تأمین هزینه‌های عمومی اشاره کرد.

چشم‌انداز

انتظار می‌رود با کاهش فشارهای تورمی و بهبود شرایط مالی، رشد منطقه آفریقای جنوب صحرا در سال ۲۰۲۴ به ۳/۸ درصد و در سال ۲۰۲۵ به ۴/۱ درصد افزایش یابد. پیش‌بینی‌های رشد منطقه‌ای در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ نسبت به پیش‌بینی‌های ژوئن تغییر چندانی نداشته است، اما در مجموع‌ها ترکیبی از ارتقا و کاهش رتبه را در سطح کشور نشان می‌دهد. انتظار می‌رود رشد اقتصادی در بزرگ‌ترین اقتصادهای منطقه آفریقای جنوب صحرا نسبت به دیگر کشورهای منطقه کمتر باشد و اقتصادهای ضعیف‌تر نرخ رشد بالاتری از میانگین منطقه را تجربه کنند. بدون احتساب سه اقتصاد بزرگ آفریقای جنوب صحرا، انتظار می‌رود رشد این منطقه از ۳/۹ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۵ درصد در سال ۲۰۲۴ و ۵/۳ درصد در سال ۲۰۲۵ افزایش یابد.

ریسک‌ها

پیش‌بینی ریسک‌های رشد پایه نشان می‌دهند که ریسک‌ها به سمت نزولی شدن متمایل شده است. از جمله این ریسک‌ها می‌توان به افزایش بی‌ثباتی سیاسی، افزایش خشونت، تشدید درگیری در خاورمیانه، اختلال در تجارت جهانی و افزایش رویدادهای نامطلوب جوی اشاره کرد. کاهش رشد اقتصادی و افزایش ریسک نکول دولت، به‌ویژه اگر تلاش‌های تجدید ساختار بدهی توسط کشورهای دارای بدهی بالا ناموفق باشد نیز از جمله این ریسک‌ها خواهد بود. افزایش درگیری‌های خاورمیانه ممکن است وضعیت اقتصادی منطقه را از نظر ناامنی غذایی تشدید کند.

افزایش مداوم قیمت نفت ناشی از درگیری‌های خاورمیانه، نه تنها هزینه‌های تولید و حمل‌ونقل را افزایش می‌دهد، بلکه بر قیمت مواد غذایی و اختلال در زنجیره‌های تأمین و فرایندهای تولید غذای ارزان‌تر مؤثر خواهد بود و به افزایش سوءتغذیه در منطقه منجر خواهد شد. اگرچه قیمت‌های جهانی غذا و انرژی از اوج خود در سال ۲۰۲۲ پایین‌تر هستند، اما اختلال در تجارت و تولید جهانی و منطقه‌ای ممکن است تورم قیمت مصرف‌کننده، به‌ویژه تورم قیمت مواد غذایی را در سراسر منطقه شعله‌ور سازد. چنین اختلالاتی، به‌ویژه در معدن و کشاورزی، ممکن است از رویدادهای شدید آب و هوایی نیز ناشی شود.

رشد تولید خالص داخلی آفریقای جنوب صحرا (٪) منبع: بانک جهانی

	2021	2022	2023e	2024f	2025f
Angola	1.2	3.0	0.5	2.8	3.1
Benin	7.2	6.3	5.8	6.0	6.0
Botswana	11.8	5.8	3.8	4.1	4.3
Burkina Faso	6.9	1.5	4.3	4.8	5.1
Burundi	3.1	1.8	2.9	4.2	4.5
Central African Republic	1.0	0.5	1.3	1.6	3.1
Cabo Verde	5.6	17.1	4.5	4.7	4.7
Cameroon	3.6	3.8	4.0	4.2	4.5
Chad	-1.2	2.2	3.0	2.8	2.7
Comoros	2.1	2.6	3.0	3.5	4.0
Congo, Dem. Rep.	6.2	8.9	6.8	6.5	6.2
Congo, Rep.	1.0	1.5	3.2	4.1	3.0
Côte d'Ivoire	7.0	6.7	6.3	6.5	6.5
Equatorial Guinea	-0.9	3.1	-2.5	-6.1	-3.9
Eritrea	2.9	2.5	2.6	3.2	3.3
Eswatini	10.7	0.5	3.6	2.9	2.8
Ethiopia ^a	6.3	6.4	5.8	6.4	7.0
Gabon	1.5	3.0	2.7	3.0	2.8
Gambia, The	4.3	4.3	4.8	5.3	5.5
Ghana	5.1	3.1	2.3	2.8	4.4
Guinea	4.3	4.7	5.1	5.8	6.2
Guinea-Bissau	6.4	3.5	2.8	5.6	4.5
Kenya	7.6	4.8	5.0	5.2	5.3
Lesotho	1.6	1.8	2.2	2.5	2.1
Liberia	5.0	4.8	4.5	5.4	6.2
Madagascar	5.7	3.8	4.0	4.8	4.7
Malawi	2.8	0.9	1.6	2.8	3.3
Mali	3.1	3.7	4.0	4.0	5.0
Mauritania	0.7	6.4	4.8	5.1	5.5
Mauritius	3.4	8.8	5.0	4.6	3.6
Mozambique	2.3	4.2	6.0	5.0	5.0
Namibia	3.5	4.6	2.8	2.9	3.1
Niger	1.4	11.5	2.3	12.8	7.4
Nigeria	3.6	3.3	2.9	3.3	3.7
Rwanda	10.9	8.2	6.9	7.5	7.8
São Tomé and Príncipe	1.9	0.1	0.5	2.5	3.3
Senegal	6.5	4.2	4.1	8.8	9.3
Seychelles	5.4	9.0	4.3	4.1	3.9
Sierra Leone	4.1	3.5	3.1	3.7	4.3
South Africa	4.7	1.9	0.7	1.3	1.5
Sudan	-1.9	-1.0	-12.0	-0.6	0.2
South Sudan ^a	-5.1	-2.3	-0.4	2.3	2.4
Tanzania	4.3	4.6	5.1	5.5	6.1
Togo	6.0	5.8	5.2	5.2	5.8
Uganda ^a	3.4	4.7	5.3	6.0	6.6
Zambia	4.6	4.7	2.7	4.6	4.8
Zimbabwe	8.5	6.5	4.5	3.5	3.5